

Dreptate pentru Biserică și Cler

Memoriul prezentat de P. Sf. Sa Dr. Grigorie Gh. Comșa, Episcopul Aradului în conferința ministerială ținută în 5 August 1934 în Timișoara și prezidată de d-l Prim-Ministru Gheorghe Tătărăscu.

Biserica ortodoxă română din Eparhia Aradului cu inima deschisă și cu vădită bucurie Vă primește azi, pentru că îi dați fericitul prilej ca să vorbească. Atâtea și atâtea necazuri au brăzdat fața Cucernicilor preoți ai eparhiei și acum seninătatea bucuriei se așterne pe icoana acestor preoți, când văd că biserica noastră ortodoxă strămoșească este întrebată asupra doleanțelor ei. Precum cărările din păduri au aspectul bucuriei când sunt luminate de soare și atunci și murmurul isvoarelor pare mai dulce, așa roua nădejzii a picurat în sufletul acestor preoți, văzând că Onoratul Guvern a înlăturat vârtejul indiferentismului care amenință vijelios biserica.

Acuma preoțimea vede, că valorile indiferentismului cari au trecut peste creștetul bisericii și i-au amenințat temelii sunt în descreștere și precum după furtună valorile amenințătoare se liniștesc la poalele unei stânci în semn de înfrângere, așa stă după valorile indiferentismului postbelic, sufletul omenesc sbuciumat, găsește mai multă alinare în modestia, renunțarea și curăția vieții decât în avariția și rapacitatea egoismului fără frâu.

D-Voastre, Domnilor Miniștri, ați simțit și simțiți că adevărata mulțumire se câștigă prin trofeele faptelor bune și virtuțile cetățenești, fără de cari orice guvernare rămâne sterilă. Tehnica și conforturile civilizației de azi nu satisfac sbuciumul vieții care nu consistă numai în asigurarea unei bucăți de pâine. Precum sfînxul uriaș din Egipt nu poate căpăta răspuns dela omul deșert din jurul lui, așa nici deșartele încer-

cări omeneshi lipsite de orientajuni cerești, nu pot să niveleze asperitățile sociale, desamăgirile și speranțele sdrobite.

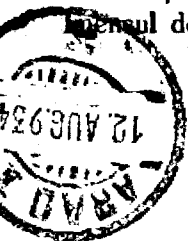
Tara noastră are cetățeni, cari trebuie să știe că au un rol de îndeplinit, un destina, un ideal trebuie să simțescă ei în inima lor.

De o mie de ori Vă mulțumim că dând atenție bisericii, dați atenție idealului neperitor al lui Hristos. Căci Hristos Mântuitorul a dat vieții un drum precis, oamenilor o misiune, valorilor respectul cuvenit. Mântuitorul a adus o ordine sufletească de înălțime neperitoare, cu valori, cari trebuiesc pătrunse; căci cultura este cultură în măsura, în care creiază valori pe baza legilor spiritului, cari sunt expresia genuină a senzului vieții.

Rumenul naturii primăvăratice, bunătatea și noblețea inimii, istețimea și agerimea minții, vigoarea și energia, puterea de muncă a poporului nostru nu pot fi despărțite de Crucea sfântă aureolată de razele solare ca semn al biruinții lui Hristos în lume. Viața noastră obștească nu se poate desprinde de preot ca apostol al trecutului și viitorului și de biserica sfântă, care prin evanghelie, prin citiri și cântări, prin sfințirile și binecuvântările ei, prin glas de toacă și clopote chlamă pe oameni din valul grijilor pământești spre sublimele armonii cerești. Și nimeni nu întrece în dorul spre aceste armonii pe poporul bănățean.

Bănățeanul nu caută valori trecătoare, ci se luptă pentru aureola virtuților creștine. El cercetează biserica și jertfește pentru ea. Vorba lui mândră, îndrăznească, este isvorită din adâncul unui suflet conștient de zările veșniciei și acea vorbă are rezonanțe adânci și în sufletul altor bănățeni, pentru că este ecoul unor realități superioare. Din conștiința acestei realități superioare, jâșnește și solidaritatea, mândria specifică bănățeană sintetizată în cuvintele dativului majestatic: „mis-bănățean“. O idee nobilă, un plan măreț, prinde fără amânare teren în sufletul lui specific, dar încadrat de minune în solidaritatea națională.

Ei bine, ca părinte sufletească al multor bănățeni

le înțeleg dorința de a avea episcopie în Timișoara, fiindcă le înțeleg sufletul.

Și cred că mai bine decât bănăjenii și alți credincioși ai mei din eparhia Aradului nimeni nu se bucură de hotărârea nobilă ce o aveți de a soluționa doleanțele bisericii și clerului nostru aici la granița de vest. Căci DVOastre sunteți înzestrați cu vaste cunoștințe în domeniul sociologiei și al dreptului, în domeniul științei politice și administrative, cunoscători ai conștiinței colective a societății românești și înzestrați cu intuiția clară a soluțiilor impuse de realitate. Ori realitatea este că aici spre graniță trebuie să fie mai conștient elementul românesc, aici trebuie să luptăm mai mult împotriva oricăror nemulțumiri; aici elementul străin este mai îndrăzneț, unii vecini de pe graniță răvnesc la teritorii.

Fie oricât de mari greutatea economică și financiară, un guvern totdeauna va avea nevoie aici de o biserică puternică, pentru că ea adaugă credință la credință, ea alimentează patriotismul, fortifică familia, școala și statul. Deci împlinirea revendicărilor juste ale Bisericii este o imperioasă necesitate.

Plini de încredere în bunăvoința și simțul de dreptate al Onoratului Guvern, amintim între doleanțele noastre următoarele:

1. La centrul eparhiei prin suprimările anterioare ale anilor precedenți avem cu nouă persoane mai puțină forță de muncă și se simte lipsa mai ales a unui misionar în eparhia de graniță unde baptismul a fost lăsat oficial de fostul regim maghiar.

Un misionar eparhial este, absolut necesar.

Ajutoarele materiale pentru susținerea centrului eparhiale au fost în mare parte sistate. Modestele ajutoare care sunt luate de prezent în buget nu acopăr decât într-o foarte mică măsură cheltuielile materiale ale centrului eparhial. Afară de aceasta nici aceste sume nu sunt ordonate în mod regulat; iar pentru anul 1933 a primit numai ajutorul pentru una singură lună.

În ce privește ajutoarele materiale acordate Academiei teologice, acestea au fost primite regulat.

2. Protopopii sunt în așteptarea neînsemnatei indemnizații de 2500 lei lunar și luarea în buget a unui impozit de fiecare protopop, altcum ei nu pot fi forțe religioase-misionare așa cum se cere, trebuind să meargă ei în persoană la poștă cu cartea de scrisori.

3. Învățământul religios suferă din cauză că religia se predă după masă alături de dexterități. Ar trebui să se predea înainte de masă ca cel mai principal obiect, ca munca școlărilor să se înceapă cu rugăciunea.

4. Toate posturile vacante de preoți ar trebui reluate în bugetul Statului.

5. Primăriile orașelor ar trebui obligate să subvenționeze Academii teologice, pentru că în lipsă de subvenții corespunzătoare nu putem atrage cele mai

bune elemente la preoție. În lipsă de mijloace materiale nu putem reține clerul corespunzător.

6. Ne-ar trebui burse pentru străinătate ca să avem preoți și profesori cu orientări vaste, corespunzătoare vremilor de azi.

7. Ar trebui oprită orice propagandă a predicatorilor baptiști, cari nu au pregătirea prevăzută în statutul lor și care se cere conform recunoașterii baptiștilor prin lege. Este foarte grav, că Ministerul Cultelor a aprobat adică a dat autorizații de funcționare unor oameni, cari nu pot dovedi nici patru primare și cari se dedă la agitații contra preoților și a credinței străbune. În acelaș timp e dureros că se admit zidiri de case baptiste în apropiere de bisericile ortodoxe ceea ce este o sfidare la adresa legii românești. Predicatorul Daniil Pascu, un analtabel, are autorizație pe o rază de sute de kilometri.

8. E dureros că se tolerează funcționarea unei case de rugăciuni unde sunt continue bătai cum e cazul cu adunarea din Curtici, care foarte greșit a făcut Ministerul Cultelor că a recunoscut-o comunitate independentă, când pe baza drepturilor din trecut nu trebuia recunoscută. Scandalul din Curtici continuă prin cinci-șase procese la Tribunal și totuși casa baptistă e deschisă.

9. Preoțimea eparhială așteaptă cu încredere să se înlăture cele două curbe aplicate ei în plus față de funcționarii Statului. Știm că Onoratul Guvern a făcut prevedere în buget în privința aceasta și astfel așteptăm luarea dispozițiilor necesare. Altfel, preoții mei ar suferi mult, pentru că taxele de epitrahile sunt aproape inexistente, iar preotul trebuie să fie model și ca educator al familiei sale, iar un preot care se luptă cu mizeria nu poate fi adevăratul luptător pentru viața poporului.

10. Episcopia ortodoxă română de Arad a avut de luptat cu elementul maghiar, care la granița etnică a românismului era mai ofensiv. Așa s'a întâmplat că Aradul a fost centrul unor lupte mari, de unde poporul a eșit biruit prin Biserică și Școala ei. Că biserică și azi are nu numai un rol pur religios, ci și național, se vede din mișcarea antirevizionistă care e susținută mai mult prin Biserică, unde se fac slujbe la toate ocaziile de apărare a ideii naționale. Preoții să fie deci membrii de drept în Consiliile comunale.

11. Drept răsplătă preoții și parohiile s'au ales cu edificiile școlare luate și mulți preoți nu pot avea locuințe deși am reclamat edificiile școlare pentru case parohiale.

Cerem ca biserică să fie despăgubită de Stat pentru edificiile școlare.

12. Preoțimea din eparhia Aradului și-a creat un fond de pensii și ajutoare, contribuind la acest fond fiecare preot cu cotele lunare statutare. După un timp îndelungat, acest fond având un considerabil capital disponibil, l-a investit în realități, cumpărând

pământuri arabile în hotarele comunelor Timișoara-Mehala, Chișoda-Veche și Sânmihaiul român din județul Timiș-Torontal, în extensiune totală de 2074 jugh. cad. Arânzile anuale incurse după acest pământ acopereau în mare parte ajutoarele și pensiunile membrilor fondului, însă prin aplicarea Reformei agrare pentru Ardeal, în anii 1921 și 1922 acest pământ a fost expropriat pe un preț de 1.786.561 Lei. Expropriindu-se această proprietate s'a comis o greșală, deoarece pământul nu aparținea Eparhiei, ci „Fondului preoțesc de pensii și ajutoare din Eparhia Aradului” prin care fapt, fondul preoțesc a fost scurtat în venitele sale, în intervalul dela 1922 până la 1933 inclusiv cu suma considerabilă de peste 40.000.000. Lei. Rugăm respectuos a ni se ceda cu drept de proprietate pentru fondul preoțesc, în schimbul acestor proprietăți expropriate 2000 jugh. cad. pădure, din pădurea expropriată dela contele Wenkheim, în hotarul comunei Moneasa jud. Arad și 800 jughere cad. pământ arabil din hotarul comunei Cenadul-Mare, jud. Timiș-Torontal, fost dat în arendă forțată în anii precedenți, societății „Semința”.

În continuare rugăm a se pune la dispoziția Eparhiei Aradului, pentru Fondul preoțesc, arenda forțată a pământului expropriat din Sânmihaiul român, jud. Timiș-Torontal, din anii 1925 și 1926 în suma de 89.585 Lei, încasată de delegații săteni de atunci, afirmative nevărsată organelor Reformei Agrare, care cauză se află în curs la Parchetul Tribunalului Timiș-Torontal. Rugăm Onoratul Minister ordonarea sumei de mai sus, deoarece procesul deși durează de doi ani de zile nu se știe când se va termina. Primind această sumă, în actuala criză financiară, nevoile membrilor fondului s'ar putea mult ameliora.

13. Preoții nu au toți sesiuni parohiale și aceasta mai ales în regiunile păduroase. De aceea rugăm ca în aceste părți, în lipsa de pământ arabil să li-se dea pădure.

14. Orașele Arad și Timișoara au nevoie de câte o catedrală, care să servească atât pentru necesitățile spirituale ale credincioșilor, cât și pentru prestigiul românismului la apusul Țării.

15. Ajutoarele de stat cari se dau cultelor și cari până în prezent — de câțiva ani — au fost repartizate după criteriul dăunătoare Bisericii dominante, rugăm ca pe viitor să fie date în proporție cu numărul sufletelor și cu situația materială a fiecărui cult, cum prevede art. 61 din legea Cultelor.

16. În considerare că sunt o mulțime de biserci atât de sărace încât nu-și pot procura nici cărțile de ritual, rugăm ca acestora să li-se dea cărțile necesare ritualului.

17. Deoarece ceea ce se face astăzi în privința culturalizării satelor nu ajunge, rugăm ca onoratul Minister al Instrucțiunii, al Cultelor și Artelor, în colabo-

rare cu Biserica să elaboreze un plan comun spre acest scop.

18. Cerem ca onor. Guvern să ia măsuri ca învățătorii și alte categorii să nu mai țină congrese Duminica în timpul sfintelor Liturghii, iar dacă totuși se țin, aceasta să se facă după ora 11 dimineața, ca nimeni să nu fie stânjenit a merge la biserică și mai ales învățătorii să poată conduce pe elevi la biserică. Nici un fel de Congres să nu se mai țină Duminica până după sf. Liturghie, ca să se dea Duminicii respectul cuvenit.

19. Cerem ca onoratul Guvern să ne acorde un ajutor bănesc pentru pierderea depozitelor ce le-am avut la Banca Victoria din Arad, care ne-a acordat numai 30% (treizeci procente) după depunerile ce le-a avut eparhia la acea bancă, înființată mai mult cu banii bisericilor din eparhia Aradului.

20. Județele și comune să fie obligate prin legea administrativă a trece în bugetele lor un anumit procent din venitul ordinar pentru trebuințele culturale ale Bisericii, având ca aceste sume să se verse la Cassa Consiliului Eparhial pentru trebuințele de ordin spiritual și cultural ale Eparhiei.

Acestea ar fi doleanțele principale ale Bisericii și clerului nostru. Nu am accentuat aportul din trecut al Bisericii la consolidarea morală, fiind în deoște cunoscut. Nu mai amintim și alte doleanțe, ci încheiem cu încredere deplină în înțelegerea înaltului Guvern, care a știut să dovedească iubirea sa de biserică prin reînființarea Ministerului Cultelor.

Noi rugăm Onoratul Guvern, — condus de d-l Gheorghe Tăiărăscu, nobil și distins bărbat de Stat și fiul unui brav general, care a iubit Biserica noastră, — să binevoiască a fi cu toată solitudinea către preoțimea, asupra căreia cad azi sarcini cu mult mai grele decât în trecut. Preoțimea își dezvoltă munca sa în mijlocul negativismului și criticismului unei lumi care se luptă cu criza elitelor. Într-o atmosferă de preocupări sportive exagerate, de viață ușoară, de șomaj, artivism și câte altele, Biserica e chemată a ține echilibrul moralității, al îndrumării tineretului și al supunerii către legi! Biserica poate da mai mult concurs unui Guvern, în măsura în care preoții ei nu sunt lăsați să se sbată în mizerie. În numele preoțimei mele, mulțumesc On. Guvern pentru ascultarea acestui expozeu și din inimă îi doresc ca Dumnezeu să-l învrednicească de realizări vrednice de România Mare și Iubitul ei Rege M. Sa Carol al II-lea. Fie munca Onoratului Guvern de Dumnezeu binecuvântată.

Arad, 5 August 1934.

† Grigorie
Episcop

Cercetarea Bisericii și Intelectualii

De P. S. Sa Dr. Grigorie Gh. Comșa
Episcopul Aradului

(Continuare)

II.

Importanța jertfei liturgice.

Credem a ști, că cei mai mulți absentează nu din răutate, ci mai mult din necunoașterea însemnătății ce o are jertfa sfântă euharistică, ce se aduce la sfânta Liturghie. In cele următoare vom da unele cunoștințe în privința aceasta.

În anul 588 înainte de Hristos orașul Ierusalim și templul lui Solomon sunt dărâmate. Locuitorii fură duși în captivitate de Nabucodonosor, regele Babilonului. După șaptezeci de ani de prinsoare, Evreii primesc învoirea să se reîntoarcă în Ierusalim și să-și rezidească templul. Se apucară de lucru, dar lăncezeala îi cuprinse nu peste mult, iar alții se cugetau ca noul templu să întrecă în pompă templul lui Solomon. Atunci vine profetul Agheu ca trimis al lui Dumnezeu și le spune: „Și voi umplea casa aceasta de mărire, zice Domnul Atotșitorul. Al meu este argintul și al meu este aurul, zice Domnul Atotșitorul. Că mărire cea de pe urmă a casei acesteia mai mare va fi decât cea dintâi, zice Domnul Atotșitorul, și în locul acesta voi da pace, zice Domnul Atotșitorul, și pace sufletului spre ocrotire la tot celce zidește, ca să ridice Biserica aceasta” (Agheu 2 v. 7-10).

Proorocia lui Agheu s'a împlinit. Mărire s'a coborât peste templu, când pruncul fu oferit acolo pe brațele Fecioarei Maria ca jertfă pentru păcatele omenirii. Jertfa aceasta pe care Mântuitorul a oferit-o lui Dumnezeu în templu și s'a săvârșit pe Golgota, se înviește în bisericile noastre ortodoxe la fiecare sfântă Liturghie. Jertfa aceasta a împăcat pământul cu Cerul, pe Dumnezeu cu omul păcătos. Jertfa aceasta a deschis din nou oamenilor porțile slavei cerești și a revărsat asupra lor daruri peste daruri, astfel că ei se pot mântui.

Ori, jertfa euharistică, jertfa liturgică este tocmai învoirea marelui jertfe de pe Golgota, fi-rește fără de sânge, ca prin aceasta și noi și alții, cari nu am văzut jertfa de pe Golgota, să beneficiem de minunatele ei urmări binefăcătoare.

Sf. Ioan Gură de Aur spune, că de repezite ori s'a învrednicit să vadă cetele îngerilor cari încunjurau cu închinare sfântă, jertfa mân-

tuitoare a Noului Testament, adică jertfa liturgică. Deaceea el tremura ori de câteori săvârșea sfânta Liturghie! Acești îngerii vor fi păritorii noștri dacă vom asculta sf. Liturghie cu lipsă de evlavie.

Mântuitorul a așezat jertfa liturgică, spunând între altele: „aceasta să faceți întru pomenirea mea”. Prin aceasta a voit să mențină între oameni binefacerile, fructele și foloasele sfintei jertfe. Această jertfă deci nu aduce daruri noi, ca și cum jertfa de pe Cruce nu ar fi fost suficientă pentru a mântui pe oamenii din toate locurile și din toate timpurile. Învoirea jertfei are deci numai scopul ca să țină vie milostivirea lui Dumnezeu în fața oamenilor. Prin jertfa de pe Golgota s'au adunat în biserică multe daruri; prin sfânta jertfă dela Liturghie ni se deschide larg ușa spre aceste daruri.

1. Prin sfânta Liturghie aducem lui Dumnezeu mulțumită pentru binefacerile primite. Ca mulțumită oferim lui Dumnezeu chiar pe Iisus Hristos, cel mai sfânt și mai scump dar! Ori toți suntem datori a mulțumi lui Dumnezeu!

2. Prin sfânta Liturghie aducem lui Dumnezeu închinare și supunere! Toți suntem datori a ne închina lui Dumnezeu!

3. Prin sfânta Liturghie ne împăcăm cu Dumnezeu și dobândim iertare pentru păcatele noastre. Pe Golgota s'a dat satisfacție completă Majestății divine pentru păcatele oamenilor și prin sfânta Liturghie avem și noi această împăcare, dând satisfacție lui Dumnezeu prin jertfa fără de sânge.

4. Mântuitorul prin sfânta jertfă liturgică intervine pentru noi la Dumnezeu pentru ajutor, milă și binecuvântare.

Văzând importanța cea mare a jertfei liturgice, fără îndoială ori care intelectual își poate da seama de datoriile lui de a cerceta biserica, locul unde se aduce jertfa cea fără de sânge a Mântuitorului. Cu bucurie însemnez aici, că la sfatul meu mulți intelectuali merg acum la sfânta biserică, deși înainte mergeau mai rar. Deși pe timp mai scurt, dar se duc spre a-și împăca sufletul. Lipsa de timp nu mai este o scuză pentru ei. Mai mare este grija lor de suflet.

Văzând această ameliorare, eu nu voi înceta să mobilizez pe intelectuali pentru biserică, chiar dacă toată lumea s'ar îndrepta împotriva

mea. Căci în biserică și numai în biserică se așază luare aminte a tuturor asupra sufletului și asupra păcatelor lor. O cântare, o predică îl face pe credincios să-și examineze conștiința. El are deci nevoie să cerceteze biserica. Roadele vieții creștine sunt strâns legate de o credință vie și o viață bisericească. Poate un loc arător să fie cât de aproape de o apă, de un lac plin cu apă roditoare, totuși nimic nu folosește, dacă nu este un canal pentru conducerea apei spre acea arătură! Locul acela va rămâne sterp, uscat și neroditor. Ceeace este canalul pentru arătură, aceeaș este credința vie și viața religioasă, plină de exercițiul evlaviei, pentru singuraticii credincioși.

III.

Combaterea unor scuze neîntemeiate.

Multor intelectuali li se pare că n'au trebuință să meargă la biserică, căci doar se roagă acasă, pe apucate, când au vreme. Ei greșesc cugetând așa, pentru că neparticiparea la biserică i-a făcut indiferenți și nepăsători față de adevărata stare sufletească. Ei se cred virtuoși, fără păcate și nu le convine să audă în biserică biciuirea păcatelor. Aici îmi reamintesc de o istorisire a proorocului Ieremia (cap. 36) despre proorocul Baruch, care la porunca lui Dumnezeu a scris pe un sul toate păcatele Evreilor, despre care a vorbit Ieremia. Regele Ioachim a cerut sulul și a poruncit să i-se citească, dar după ce a ascultat vr-o trei sau patru pagini, a tăiat sulul cu cuțitul și l-a aruncat în foc, iar pe Ieremia și pe Baruch i-a aruncat în temniță!

Lumea nu vrea să audă vorbindu-se despre păcatele ei! Chiar oameni literați tratează cu indiferență păcatul, fac glume asupra lui, scriu romane și seduc lumea. Ori, păcatul a dus la sapă de lemn milioane de suflete, a distrus căsnicii și a distrămat perspective minunate. Sus, în casele bogașilor, ca și în colibe săracilor, păcatul face ravagii! Păcatul este cauza originală a toată durerea și suferința. *Păcatul este egoismul cel mai concentrat și împotriva lui numai în biserică și prin biserică vei putea lupta!!!*

Nu te scuza deci, iubit intelectual cu lipsa de timp. Ludovic al IX-lea, regele Franței (secolul XIII) avea obiceiul să asiste la toate slujbele bisericești, însoțit de curtenii săi. Aceștia îi spuseră odată că prea mult timp pierde cu cercetarea bisericii și se sustrage prin aceasta dela grijile regatului! Regele le-a dat următorul răspuns: „Dacă eu în societatea voastră

aș petrece de două și de trei ori atâta timp, cu jocuri, cu vânătoarea sau cu alte păgânății, nu ați găsi deloc că eu nesocotesc datorțiile mele de rege, iar timpul nu vi-s'ar părea prea lungi; dacă însă, petrec timp de o oră în biserică spre a aduce celui mai înalt stăpân al meu, suprema mea devoțiune, găsiți că este prea mult!”

Pentru nimic în lume nu trebuie deci să neglijăm datorțiile noastre creștinești în Duminici și sărbători. Dar, firește, omul de azi, omul vitezei, găsește azi că e prea lungă slujba! Nu se pomenea ca înainte de războiu un intelectual să fi zis: „mai scurtați ecteniile, sunt prea multe!”. Dar azi! Azi intelectualul nostru e mai orgolios. Punga lui este bine hrănită și acum ce-i mai lipsea: o slujbă mai scurtă?!

Li lipsește intelectualului de azi răbdarea și liniștea creștinească! Goana nebună (de azi) a distrămat farmecul căminului familiar: capul familiei merge la vânătoare, sau în presara sărbătorii aranjază mese copioase iar la Sf. Liturghie merge preotul! Da, da, viteza aceasta a stricat mult! Vapoarele străbat oceanurile, iar aeroplanele au adus mai aproape continentele, dar oamenii au rămas la aceeaș distanță, nu se iubesc mai mult și biserica în tot chipul caută să oprească lumea din goana nebună ca să se gândească și la Dumnezeu!

Și este foarte ciudat, că în timp ce părinții pentru fel de fel de scuze nu merg la biserică, dar nu-și află timp mai mult pentru creșterea copiilor, cari comit crime mai mult din vina părinților!

În familia sfântului Iosif, unde era Maica Domnului, era timp pentru Dumnezeu și pentru suflet. Acolo a putut crește Maica de Dumnezeu Născătoarea, pururea Fecioara Maria, care a trăit mai mult în templu.

Cancelarul englez Toma Morus (+ 1547 sub Enric VIII), zilnic petrecea la Sf. Liturghie în castelul unde locuia, pentruca luând puteri sufletești să-și poată îndeplini oficiul de cancelar. Intr'o zi, pe când era la slujba divină, îl chiasmă regele în audiență având să-i comunice ceva urgent! Dar ce a făcut cancelarul? A zis către trimisul regelui: „Spune-i Majestății Sale să aibe răbdare!! Eu trebuie mai întâi să aduc devotamentul meu unui rege cu mult mai mare decât regele meu și trebuie deci să rămân în audiență cerească până la sfârșit. După aceasta cu plăcere voi sta la dispoziția regelui țării noastre!”

(Va urma).

Prea Sf. Sa Episcopul Grigorie la constătuirea ministerială din Timișoara ținută în 5 August a. c.

Prea Sf. Sa Episcopul GRIGORIE, însoțit de consilierul referent Mihai Păcățianu, a plecat la Timișoara încă Sâmbătă după masă, în 4 August c. ca să poată fi de față și la primirea domnilor miniștrii, care a avut loc Duminică dimineața la ora 8.

Sâmbătă, în drumul spre Timișoara după ce am ieșit din comuna Vința, am întâlnit un mare număr de pelerini, cari mergeau la Sf. Mănăstire H. Bodrog.

Prea Sf. Sa a dispus șoferului să oprească mașina și coborînd din mașină, a ținut pelerinilor o înmormoasă și instructivă cuvântare laudând râvna depusă pentru mântuirea sufletului lor și dându-le arhieriasca binecuvântare de a putea călători în pace și a putea întoarce la vetrele lor primeniți sufletește și înzestrați cu nouă energii de muncă și viață creștinească.

Cuvântarea Prea Sf. Sale a făcut o impresiune adâncă asupra pelerinilor. I-am văzut cum lacrimau, de bucurie, că Dumnezeu le a adus în cale pe Prea Sf. Sa, că au putut asculta înțelepte sfaturi și învățăături, ce li s'a împărtășit și că pot călători la Sf. Mănăstire cu binecuvântarea Prea Sf. Sale.

A trebuit să stăm loculul până ce fiecare pelerin a ținut să sărute mâna și crucea Prea Sf. Sale în semn de profundă venerațiune și recunoștință.

Ne-am convins și de astădată, că poporul nostru este religios și cu frica lui Dumnezeu. Rămâne ca Biserica, prin slujitorii Sfințelor Altare și a mai marilor lor să știe cultiva și fidiți această virtute creștinească și a face să aducă roade pentru mântuirea sufletelor, prosperarea Patriei și întărirea Tronului.

Protopopul Timișorilor fiind în concediu, Prea Sf. Sa și consilierul referent au fost oaspeții preoților Traian Golumba și Melette Șora.

Domnii miniștrii, în frunte cu primministru Gh. Tătărescu au sosit Duminică dimineața la ora 8, în gara Timișoara „Doinița Elena”. Li s'a făcut o impresionantă primire.

Cuvinte de bună sosire și omagii au adresat: Prefectul județului Timiș-Torontal dl Dr. Dimitrie Nistor, primarul municipiului Timișoara dl Augustin Coman, Prea Sf. Sa Episcopul Grigorie dând arhieriasca binecuvântare la lucrările consfătuirilor ministeriale ștăfine Prea Sf. Sa Episcopul rom. catolic Pacha din Timișoara.

Dl primministru răspunde mulțumind în numele guvernului pentru frumoasa primire, ce li s'a făcut.

La ora 11 urmează *constătuirea ministerială*, unde reprezentanții județelor: Arad, Caraș, Severin și Timiș-Torontal și-au prezentat dolanțele și cererile.

La toate aceste, domnii miniștrii au dat lămuriri, răspunsuri și hotărâri precise, clare și mulțumitoare. S'a văzut că voința fermă a domnilor miniștrii este de a înlătura orice nedreptate sau omisiune și de a contribui efectiv la asanarea tuturor neajunsurilor semnalate.

Prea Sf. Sa Episcopul nostru Grigorie, prin o cuvântare impresionantă, — vorbind în numele alor 400 preoți din Eparhia Aradului, — a prezentat dolanțele Bisericii ort. române și a preoților din această Eparhie, cerând să se facă dreptate Bisericii și clerului nostru. Această cuvântare a creat o atmosferă caldă. Asistența a aplaudat expunerile Prea Sf. Sale; iar premierul a strâns călduros mâna Prea Sf. Sale și răspunzând a asigurat pe Prea Sf. Sa că va face tot posibilul, ca Biserica și clerul să fie satisfăcut. Știe foarte bine, că Biserica îndeplinește nu numai misiune sufletească, ci și națională ținând trează conștiința națională, de care așa mare lipsă avem mai ales aici la granița de Vest a Țării.

Cuvintele calde, însuflețite și energice a dlui primministru au impresionat adânc întreaga asistență care a izbucnit în urale frenetice.

Cu aceasta a luat sfârșit constătuirea ministerială, la ora 6 după masă.

Memoriul Prea Sf. Sale se va publica în „Biserica și Școala” și se va scoate și în broșură, spre mai bună orientare a clerului și poporului din eparhia Aradului

Pelerinajul dela Sf. Mănăstire H. Bodrog, la „Schimb. la față”

Inceputul pelerinajelor — obișnuite an de an — la Sfta Mănăstire, în anul acesta s'a făcut la praznicul Schimbării la față. Creștinii doroci de mântuire sosesc încă de Sâmbătă, osteniți, trudiți de drumul lung făcut pe jos. Duminică de dimineață sosesc pelerinii din satele din apropiere, apoi din Timișoara și jur cu diaconul Bocșan și teologul Bugariu și Zimbrenu în frunte, din Șag cu tânărul lor preot Poctolăuș, din Lugoj, din Sân Nicolai mic în fruntea lor preotul dr. Nicolae Iorgovan, din Beregsău cu preotul Valer Popoviciu, din Bucovăț cu preotul Micu, din Radna și jur un mare convolu în frunte cu preoții: Popescu, prof. Băru și Crișovan, apoi singuratic grupări mai mici din toate părțile județelor: Arad, Timiș și Severin.

Ciopotele anunță apropierea lor. Smeritul stareț le ese în cale tuturor și după raportul preotului conducător, li sfătuiește ca aici, să lăpede grija cea lumească, să fie călăuziți de o singură grijă, sufletul și mântuirea lui și după încunjurare intră în Sfta Mănăstire, mulțimea pleacă genucșii la rugăciune.

Sfânta Liturghie este slojită de un sobor de preoți, cuvintează I. P. Cuviosul părinte Morușca despre lunaticul de atunci și de astăzi, cuvintele merg în suflete și când spune că și astăzi aici sunt părinți — mame, cari au adus pe fiul lor bolnav, multă mea lacrimăză și suspină...

În spațioasa curte a Sfintei Mănăstiri din marea de capete să desprinde ici-colea „Oastea Domnului” din diferite sate și cântă dănoase versuri până târziu după miezul nopții.

După masă, la ora două *Vecernia* cu *Sfântul maslu* pentru bolnavi, servesc 7 preoți, cuvintează preotul Teodor Drala.

Plecăm pe „drumul crucii” în sunetele clopotelor, și cântările ostașilor Domnului, îmbrăcați 10 preoți, ne oprim la fiecare cruce, unde I. P. C. părinte Morușca descrie — explică calvarul Domnului Iisus, care ducea crucea pentru păcatele lumii din prezent, viitor și trecut, ostașii cântă, trăim clipe cu adevărat înălțătoare, lacrimăză la fiecare popas și cel mai sceptic, femeile îngenunchează, îmbrățișează și sărută crucea, totul e înălțător; Domnul cade sub povara crucii, greutatea păcatelor lumii. Întâlnirea Maicii cu Fiul său... „prin singur sufletul tău va trece sabie” iar voi femei cari lucrați împotriva firii și amărăți fiul vostru fără vreme prin felurite meșteșuguri și în contra poruncilor lui Dumnezeu opriti nașterea de fiu, plecați-vă genunchii aici și cereți ertare pentru trecut”.

Ajuși la popasul al șaselea: din foșorul unde cosea *Veronica* văzând convoiul seargă și cu cusătura ei șterge sudorile de pe fața Domnului Iisus, mila e răsplătită, rămâne pe pânză chipul Domnului, legenda spune, că tatăl Veronicei aruncă cusătura în foc, chipul însă rămâne mai clar.

Plecăm... „ridicav-oiu ochii mei la ceruri...” „Nu mă plângeți pe mine femei, ci pe fiul vostru, căci ei poartă vina acestor suferințe...”

Ajungem la crucea cu Icoana Răstignirii, asfințitul soarelui, adierea lină a vântului răcoritor, cântarea ostașilor Domnului, îndemnul la răbdare și smerenie, sfârșitul „cu adevărat acesta Fiul lui Dumnezeu a fost”. Cuvântătorul desprinde cele două momente, I. Maica Domnului îndurerată străjuește lângă Fiul său, care zice către învățăcelul său Iubt Ioan și nouă fiecare „*Iată Mulca ta*” și al doilea convorbirea celor doi tâlhari cu asigurarea, răsplata Domnului „astăzi veți fi cu mine în Rai”.

Suntem la Mormânt, smerită multă mea primește cu drag îndemnul de a lua aci acum hotărârea de a și schimba întreagă ființa, îngenunchează să roagă, lacrimăză, cântă mulțumită că a luat parte cu întreaga ființă la calvarul Domnului. În liniștea serii ne întorcem în biserică.

Urmează „*Privegherea*”, apoi „*Mezonoptica*”.

În însași ziua praznicului la ora 4 dimineața se servește Sfânta Liturghie pentru cuminecarea pelerinilor,

la ora 7 Maslu săvârșit de 7 preoți, cuvintează păr. Roșcău din Șelțin.

La ora 10 se slujește Sfânta Liturghie la altarul din curtea Sfintei Mănăstiri de I. P. Cuviosul părinte Morușca asistat de 8 preoți și un diacon.

Predica, cuvintele I. P. C. Săle sunt ascultate cu mare atențiune, auditorul e captivat, înălțat de pe pământ la cer.

După Sfințirea apei și după cuvântarea păr. Balta dela Covăsinț — programul fiind exhaustat — mulțimea, după cuvintele de îndemn spre o viață mai creștinească a neobositului egumen, în sunetele clopotelor și a cântărilor, pleacă spre casă.

În cuvinte nu putem descrie, nu putem arăta tot ceea ce se face la Sfânta Mănăstire cu aceste ocazii, câtă rugăciune, câtă evlavie, câtă căință câte lacrimi, câtă credință, câtă nădejde se toarnă în suflete. Aici să vină necredinciosul, scepticul, fiul rătăcit și sufletul bolnav să ia parte la „drumul crucii” și la toate celelalte slujbe și cu siguranță se va trezi la o altă viață, viață de creștin.

Teodor Drala
preot.

La Sfânta Mănăstire H. Bodrog.

Cu prilejul pelerinajului dela 15 August, va sluji Sf. Liturghie Prea Sf. Să Episcopul *Grigorie*, cu mare sobor de preoți. Începutul la ora 9 dimineața, la ora 8 va pleca tren special din gara Arad, până la halta *Bodrogul Nou* și se va întoarce la ora 13,30 (un-jumătate d. a.), având legătură de tren în toate direcțiile. Biletele de sărbători valabile și la întoarcere

Cucerincii pelerini se vor îngriji de cele necesare, Sf. Mănăstire neavând posibilitatea de găzduire decât pentru preoți slujitori. Cel sosiți din prezilia praznicului, vor afla ocrotire pe la credincioșii sătășoarelor aparținătoare Sf. tei Mănăstiri.

Parohii vacante.

Conform hotărârii Ven. Consiliu Eparhial Nr. 4930/1934, consiliul parohial ort. român din Nădab, protopopatul Ch. și neu-Criș, publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în organul oficial „Biserica și Școala” pentru întregirea parohiei I. (întâia) devenită vacantă prin trecerea Părintelui Dimitrie I. Popa la parohia Sântana.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Una sesie parohială în estensiune de 32 jugh, cad. pământ arător și dreptul de pășunaj ce aparține acestei sesii.

2. Casa parohială, cu îndatorirea pentru preotul ales de a face renovări mai mici pe cheltufală sa revenind parohiei cele mai mari.

3. Stolele legale, staverite în „Norma Stolară“ încuviințată de Ven. Consiliu Eparhial.

4. Birul legal, care se ia în concurs din oficiu.

5. Intregirea salariului dela Stat.

Indatoririle preotului sunt:

A servi în Duminici și sărbători la rândul său în sf. Biserică, cu predică.

A prevedea trebuințele sufletesti ale credincioșilor din parohie în toate funcțiunile ce vor obveni.

A catehiza fără onorar special dela parohie în școalele primare de Stat.

A contribui la înființarea tuturor societăților religioase impuse de legea și statutul bisericesc.

A achita la timp toate impozitele către stat și comună, după beneficiul preotesc.

Parohia este de clasa I. (întâia), deci dela concurenți se cere cvalificația de clasa întâia rurală.

Concurenții numai după ce vor dovedi protopopului tractual îndreptățirea de a putea concura la parohia vacantă, — cu stricta observare a dispozițiilor din § 33 a regulamentului pentru parohii — se vor putea prezenta în sf. biserică din Nădab, pentru a dovedi dexteritate în liturghisire, cântare, cuvântare, deprinderi rituale și a face cunoștință cu credincioșii alegători.

Concurenții vor înainta cererile de concurs ajustate cu toate documentele regulamentare — adresate Consiliului parohial ort. român din Nădab — în termenul de 30 zile, oficiului protopopesc ort. român din Chișineu Criș, județul Arad.

Nădab, la 22 Iulie 1934.

2-3 Consiliul parohial ort. român.

În înțelegere cu: Petru Marșieu m. p. protopop.

Conform rezoluțiunii Veneratului Consiliu Eparhial No. 4664/1934, pentru îndeplinirea parohiei Roșia protopopiatul Buteni, se publică concurs cu termen de 30 zile socotite dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Uzufuctul sesiunii parohiale de 32 jugăre arabil și 2 cănepiști.

2. Locuință în vechea școală confesională și grădina ei.

3. Stolele legale.

4. Birul parohial se ia din oficiu.

5. Intregirea de salar dela stat, pe care parohia nu o garantează.

Parohia este de clasa III-a (treia) deci, dela recurenți se cere cvalificațiune corespunzătoare.

Preotul va servi și va predica regulat la serviciile divine din duminici și sărbători. Va îndeplini toate funcțiile din parohie și va purta agendele oficiului parohial. Va catehiza regulat la școala primară din loc, fără remunerație dela parohie, va plăti toate impozitele după întreg beneficiul parohial.

Celce doresc a recurge la această parohie, se vor prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare în sf. biserică în termenul concursual, spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorice. Cererile însoțite cu anexele necesare, adresate consiliului parohial din Roșia, se vor înainta Oficiului Protopresbiterat ort. rom. din Buteni.

Roșia, din ședința consiliului parohial, fluită la 29 Iunie 1934.

1-3 În înțelegere cu Stefan R. Lungu Protopop.

Tiparul Tipografiei Diecezane Arad.

În baza ordinului Veneratului Consiliu eparhial No. 4990/934 prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Bis. și Școala, pentru îndeplinirea postului de preot pe parohia de cl. I (prima) din Șepreuș, devenită vacantă în urma ecedării preotului Mihai Goldiș.

Beneficiile împreunate cu acest sunt:

1. Sesiunea parohială 32 jughere pământ arător,

2. Dreptul de pășune după pământ.

3. Un intravilan 400 □.

4. Cănepiște 400 □.

5. Stolele și birul legal laate în concurs din oficiu.

6. Retribuțiunea dela stat pentru care parohia nu garantează.

De casă de locuit se va îngriji alesul.

Va plăti impozitele după beneficiul său din parohie.

Va predica totdeauna când va fi de rând la serviciile divine și catehiza la școalele primare din loc la clasele cari vor fi designate. Va lua în înființarea tuturor societăților religioase impuse de superloritatea bisericlască.

Reflectanții se vor prezenta în timpul concursului în vre-o Duminică sau sărbătoare, spre a se face cunoșcuți în cele rituale și oratorice, având avizul prealabil al protopopului tractual.

Cererile de concurs se vor adresa consiliului parohial din Șepreuș și se vor înainta Oficiului protopopesc din Iacu.

În înțelegere cu: Mihai Cosma ppresbiter.

Consiliul parohial ort. rom. din Șepreuș.

1-3

Conform rezoluțiunii Ven. Consiliu Eparhial No. 4556/1934.

Pentru îndeplinirea parohiei Mădrijești cu fillala Ș. Buceava devenită vacantă prin abdicarea preotului Ioan Hereț, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Sesia parohială 32 jughere arător și fânaș.

2. Birul legal dela matră și fille îndus aici din oficiu conform ord. Ven. Consiliu Eparhial Nr. 4556/934.

3. Stolele legale.

4. Casă parohială în matră.

5. Intregirea dotației dela stat, pentru care parohia nu răspundere.

Parohia e de cl. III.

Alesul va predica regulat la sf. biserică, va plăti toate dările după beneficiul său și va catehiza.

Reflectanții cu observarea § 33 al regulamentului pentru parohii, se vor prezenta în sf. biserică spre a-și arăta dexteritatea, în cele rituale și oratorice. Cererile ajustate cu documentele prescise, adresate Consiliului parohial din Mădrijești și Ș. Buceava, se vor înainta Oficiului Protopopesc din Gurahonț.

Consiliul parohial, în conțelegere cu

Const. Lazar, protopop.

Red. responsabil: Protopop SIMION STANA